

Eva García Sáenz de Urturi

De stilte van de
witte stad

Proloog

Vitoria, augustus 2016

De televisieploegen maakten dag en nacht jacht op mijn vrienden. Ze hadden een primeur nodig en waren ervan overtuigd dat mijn vrienden die konden leveren. Sinds het bekend was dat ik door de moordenaar was beschoten, waren ze nergens in Vitoria meer veilig: vanaf dat moment had niemand meer rust.

De journalisten posteerden zich al vroeg in de ochtend bij hun voordeuren of in hun portieken. 's Avonds kwam onze vrienden-groep bijeen bij Saburdi in de Calle Dato, waar ze zwijgend een paar pincho's aten. Niemand had zin om te praten en de koppige aanwezigheid van de verslaggevers hielp niet.

'Het spijt me wat er met inspecteur Ayala is gebeurd. Gaat u vanmiddag naar de bijeenkomst?' vroeg een journalist, zwaaiend met een krant. Het bericht stond breeduit op de voorpagina met een foto van mij erbij, bijna nog groter dan de kop zelf.

Die forse, donkere kerel die tevergeefs probeerde zijn gezicht voor de camera te verbergen was ik, een paar dagen voor het schot.

Mijn vriendinnen tuurden naar de grond, mijn vrienden draaiden hun rug naar de camera.

'We verkeren in shock,' liet Jota zich uiteindelijk ontvallen en hij dronk zijn glas rode wijn in één teug leeg. 'Het leven is niet eerlijk, het is niet eerlijk.'

Misschien hoopte hij dat dit zou volstaan om de journalisten af te poeieren, maar toen kregen ze Germán in het oog, mijn broer, onmogelijk te negeren met zijn lengte van een meter twintig waarmee zijn dwerggroei hem heeft gestraft. Germán probeerde zich te verschansen in de toiletten. De verslaggever, met een door de wol geverfde blik dankzij duizenden primeurs, waarschuwde de camera's zodra hij hem herkende.

‘Het is zijn broer, erachteraan!’

Mijn broer keek om voordat hij de deur van de toiletruimte voor hun neus dichtsmeet, een beweging die diezelfde avond op alle landelijke kanalen werd uitgezonden en herhaald.

‘Lazer op,’ was het enige wat hij zei, niet eens boos, zelfs niet beledigd. Simpelweg uitgeput.

Ik weet dat alle Vitorianen in shock verkeerden omdat ik een kogel in mijn hoofd had gekregen. En als ik daarover had kunnen nadenken, iets wat fysiek onmogelijk was, dan had dat me van pure emotie de das omgedaan.

Het laatste waar een politieagent aan denkt als hij een zaak afrondt is dat hij zelf het ultieme slachtoffer zal zijn van de seriemoordenaar die de stad zo lang in de greep van de angst heeft gehouden, maar het leven kent nu eenmaal tal van creatieve manieren om je een loer te draaien.

En... ja, voor mij liep het niet goed af. Ik eindigde zoals ik al zei met een kogel in mijn kop. Maar misschien moet ik eerst wat dieper ingaan op wat oorspronkelijk ‘de dubbele moord in de dolmen’ werd genoemd en wat later het begin van een ware slachtpartij bleek te zijn die jarenlang minutieus werd voorbereid door een crimineel brein met een IQ dat ver boven het gemiddelde lag van iedereen die hem probeerde te ontmaskeren voordat hij opnieuw zou toeslaan.

Als een seriemoordenaar een verdomd genie is, kun je alleen maar bidden dat jouw loterijballetje niet uit de gouden bol valt en het kind dat aan de beurt is om de nummers te zingen dat niet met trillende stem hoeft te doen.

1

De Oude Kathedraal

24 juli, zondag

Ik zat te smullen van de lekkerste pincho tortilla ter wereld, met het ei nog smeuijg en de aardappelen gaar maar knapperig, toen ik het telefoontje kreeg dat mijn leven zou veranderen. Ten kwade, moet ik erbij zeggen.

Het was de vooravond van Sint-Jacobsdag, het feest van Santiago Apóstol, en wij in Vitoria maakten ons op voor de viering van de Día del Blusa¹, voor alle jongeren de aanloop naar de vrolijke festiviteiten van begin augustus. Het was zo druk en lawaaierig in het houten restaurant aan de Calle Prado waar ik probeerde dat heerlijke hapje te verorberen, dat ik naar buiten moest toen ik mijn mobiele telefoon voelde trillen in de zak van mijn overhemd, ter hoogte van mijn hart.

‘Wat is er aan de hand, Estíbaliz?’

Mijn collega stoorde me nooit op mijn vrije dag en de Día del Blusa en de vooravond daarvan, wanneer de hele stad op zijn kop stond, waren te heilig om zelfs maar aan werken te denken.

Door de herrie van de fanfares en de uitzinnige horden die er hoesend en zingend achteraan liepen, kon ik eerst niet verstaan wat Estíbaliz me probeerde te vertellen.

‘Unai, je moet naar de Oude Kathedraal komen,’ verzocht ze me dringend.

De klank in haar stem, die ondertoon tussen verbijstering en spanning, was ook heel ongewoon voor een vrouw die meer ballen had dan ik, en dat wil wat zeggen.

1 Feestdag in Vitoria op 25 juli.

Er was iets ernstig mis, dat begreep ik meteen.

In een poging de herrie te ontvluchten, waar die dag moeilijk aan te ontkomen viel in de stad, liep ik onbewust in de richting van park La Florida in de hoop de decibellen achter me te laten die me beletten om ook maar enigszins productief een gesprek te voeren.

‘Wat is er gebeurd?’ vroeg ik, terwijl ik probeerde te ontnuchteren van de laatste slok rioja, die ik achteraf bekeken beter niet had kunnen nemen.

‘Je gelooft het niet, het is allemaal precies hetzelfde als twintig jaar geleden!’

‘Waar heb je het over, Esti? Ik ben vandaag een beetje traag van begrip.’

‘De archeologen die bezig zijn met de restauratie van de kathedraal hebben twee naakte lichamen in de crypte aangetroffen. Een jongen en een meisje, met hun hand op de wang van de ander. Komt je dat bekend voor of niet? Kom alsjeblieft meteen, Unai. Dit is ernstig, dit is heel ernstig.’ En ze hing op.

Dat bestaat niet, dacht ik.

Dat bestaat niet.

Ik nam niet eens afscheid van mijn vrienden. Die zaten vast nog bij restaurant-bar Sagartoki, te midden van die mensenzee, en het was niet waarschijnlijk dat iemand van hen zijn telefoon zou opnemen als ik belde om te vertellen dat mijn Día del Blusa zojuist abrupt was geëindigd.

Met de woorden van mijn collega nog nadreunend in mijn achterhoofd liep ik naar het Plaza de la Virgen Blanca, passeerde mijn portiek en sloeg de Correría in, een van de oudste straten van de middeleeuwse stadskern.

Dat was een slechte keus. Er was geen doorkomen aan, het was stampvol in het centrum. Voor La Malquerida en de andere bars in de smalle straten van de oude stad stond het hutjemutje met Vitorianen en het kostte me meer dan een kwartier om naar het Plaza de la Burullería te komen, het pleintje achter de kathedraal waar ik met Estibaliz had afgesproken.

Het plein was zo genoemd omdat hier in de vijftiende eeuw de markt van de *burulleros* werd gehouden, de stoffenwevers die de stad hadden veranderd in een welvarend handelscentrum, kloppend hart

van het noordelijke gedeelte van het schiereiland.

Ik liep over het plaveisel van het plein langs het bronzen standbeeld van Ken Follett, die mij bezorgd aankeek, alsof de schrijver kon voorzien welk web van duistere intriges om ons heen werd gesponnen.

Estíbaliz Ruiz de Gauna, evenals ik inspecteur bij de strafrechtelijke opsporingsdienst, had tijdens het wachten duizenden telefoontjes gepleegd, waarbij ze nerveus als een hagedis van de ene kant van het plein naar de andere schoot. Ze had halflang rood haar en voldeed met haar lengte van amper een meter zestig nét aan de toelatingseisen van het politiekorps, waardoor Vitoria een van de beste en kopigste rechercheurs die we hadden nét niet was misgelopen.

We waren allebei verrekte goed in het oplossen van zaken, maar minder goed in het naleven van de voorschriften. Na menige berisping voor ongehoorzaamheid hadden we geleerd elkaar te dekken. Wat betreft het naleven van de voorschriften... Daar werd aan gewerkt.

Er werd aan gewerkt.

Ik kneep een oogje dicht voor bepaalde verslavingen waarmee Esti nog steeds een gevecht voerde. Zij keek de andere kant uit als ik mijn meerderen niet gehoorzaamde en in mijn eentje op onderzoek uitging.

Ik had me gespecialiseerd in daderprofilering, vandaar dat ik meestal werd ingezet bij seriemisdaden: moordenaars, verkrachters... alle gespuis dat in herhaling verviel. Wanneer zich meer dan drie incidenten met een *cooling-off*-periode voordeden, was het een zaak voor mij.

Estíbaliz had voor de richting slachtofferwetenschap gekozen, de vergeten groep. Waarom uitgerekend deze persoon en niet die andere? Zij wist als geen ander haar weg te vinden in de databases van SICAR, die alle mogelijke sporen van voetstappen en voertuigen bevatten, of SoleMate, een database met alle gangbare internationale schoenmerken en patronen van schoenzolen.

Zodra ze me zag, vergat ze haar mobiele telefoon en keek ze me met een bedrukt gezicht aan.

‘Wat is daarbinnen aan de hand?’ wilde ik weten.

‘Je kunt maar beter gaan kijken,’ fluisterde ze, alsof de hemel ons

kon horen, of anders de hel, wie weet. ‘Hoofdcommissaris Medina heeft me persoonlijk gebeld. Ze willen een profileringsdeskundige zoals jij en ze hebben mij gevraagd om me te concentreren op de victimologie van de zaak. Als je het ziet, begrijp je het wel. Ik wil jouw eerste indruk van de plaats delict. De technische recherche is al gearriveerd, evenals de forensisch pathologe en de rechter. We gaan naar binnen via Cuchi.’

De Cuchillería was ook zo’n eeuwenoude straat waar in de middeleeuwen de gilden hadden gezeteld. Zo werden we in Vitoria voortdurend herinnerd aan de ambachten van onze betovergrootouders: Herrería, Zapatería, Correría, Pintorería... vernoemd naar de smidse, de schoenmakerij, de huidenmakerij en de ververij. Het oorspronkelijke bestek van de middeleeuwse, amandelvormige kern is door de eeuwen heen intact gebleven.

Ik bleef het merkwaardig vinden dat je een kathedraal binnen kon stappen door wat op het eerste gezicht een van de vele voordeuren in de straat was.

Twee van onze agenten bewaakten de ingang, een dikke houten deur op nummer 95. Ze begroetten ons en lieten ons passeren.

‘Ik heb de twee archeologen die hen hebben gevonden al ondervraagd,’ zei mijn collega. ‘Ze waren hier vandaag om wat werk in te halen, blijkbaar dringen ze er bij de Stichting van de Santa María-kathedraal op aan om het gedeelte van de crypten en de grafkelder nog dit jaar af te ronden. Ze hebben de sleutels voor ons achtergelaten. Het slot is intact, zoals je ziet. Niet geforceerd.’

‘Vertel je me nu dat ze op de vooravond van Sint-Jacobsdag aan het werk zijn gegaan? Is dat niet een tikje... eigenaardig voor een Vitoriaan?’

‘Er is me niets eigenaardigs opgevallen aan hun reacties, Unai.’ Ze schudde haar hoofd. ‘Ze waren zich wezenloos geschrokken. Zo’n shock kun je niet fingeren.’

Akkoord, dacht ik. Ik vertrouwde de indrukken van Estíbaliz zoals het achterwiel van een tandem het voorwiel vertrouwt. Zo functioneerden wij, zo fietsten wij.

We stapten het gerestaureerde booggewelf binnen, waarna mijn collega de deur achter ons sloot. Eindelijk viel het feestgedruis stil.

Tot dusver maalde het nieuws over de ontdekking van twee lijken

door mijn hoofd zonder echt tot me door te dringen, het stond te ver af van het vrolijke, zorgeloze geroezemoes om me heen. Nadat de deur eenmaal gesloten was, in die kloosterlijke stilte waarin het licht van de werkklampen de houten trap naar de crypten zwak verlichtte, begon het reëel te worden. Niet dat ik dat wilde.

‘Zet je helm op, vooruit.’ Ze stak me een van de witte helmen met het blauwe logo van de stichting toe die voor alle bezoekers aan de kathedraal verplicht waren. ‘Met jouw lengte weet ik zeker dat je je hoofd gaat stoten.’

‘Nee, dank je.’ Ik negeerde haar en observeerde de ruimte.

‘Het is verplicht,’ hield ze vol. Ze overhandigde me het witte gedrocht, waarbij ze lichtjes met haar vingers over de rug van mijn hand streek. Het was een spel dat we speelden, met slechts één categorische regel: Tot hier en niet verder. Of eigenlijk was er nog een tweede regel: Vraag het me niet. Tot hier en niet verder. Nu er twee jaar waren verstreken zonder dat er iets was gebeurd, zag ik het als een status quo: zo gingen Estibaliz en ik met elkaar om en we konden het uitstekend met elkaar vinden. Wat ook meespeelde was dat zij druk bezig was met de voorbereidingen voor haar bruiloft en dat ik weduwnaar was sinds... Nou ja, wat doet het ertoe?

‘Watje,’ mompelde ik en ik nam de plastic helm aan.

We passeerden de maquettes van het dorp Gasteiz, de eerste nederzetting waarop later de stad was gebouwd, en beklommen de trappen. Estibaliz bleef staan om naar de juiste sleutel te zoeken die ons toegang zou geven tot het schip van de Oude Kathedraal, een van onze symbolen en vaker gerestaureerd en opgelapt dan mijn kinderfiets. We werden begroet door een bordje met de tekst WERK IN UITVOERING, rechts van de deur.

Ik kende alle emblematische gebouwen van de streek, ik had ze opgeslagen in mijn temporaalkwab sinds de dubbele moord in de dolmen een hele generatie Vitorianen in beroering had gebracht, twintig jaar en vier maanden geleden.

De dolmen La Chabola de la Hechicera ofwel ‘de hut van de tovenares’, de Keltische plaats La Hoya, het Romeinse dorp Salinas de Añana in de Zoutvallei, de Middeleeuwse Muur... Dit waren de decors die een seriemoordenaar uitkoos om Vitoria en de provincie Álava wereldwijd op de kaart te zetten van alle talkshows en jour-

naals. Er waren indertijd zelfs toeristische routes uitgezet, zo eigenaardig en macaber waren die lugubere moorden geënsceeneerd.

Ik was nog geen twintig toen het gebeurde en raakte er behoorlijk door geobsedeerd. Zodanig zelfs dat ik bij de politie ben gegaan. Ik volgde het onderzoek op de voet, met een spanning die niemand anders begrijpt dan zo'n monomane postadolescent als ik toen was. Ik analyseerde de weinige feiten die mondjesmaat verschenen in *El Diario Alavés* en dacht: dat kan ik beter. Wat een klungels, ze zien het belangrijkste over het hoofd: het motief, het waarom. Jawel, nog geen twintig jaar oud en ik dacht slimmer te zijn dan de politie, zo naïef was ik toen nog.

Later sloeg de waarheid me harder in het gezicht dan een bokshandschoen en was ik even verbijsterd als de rest van het land. Wie had ooit gedacht dat Tasio Ortiz de Zárate de schuldige zou zijn? Ieder ander was me om het even geweest, mijn buurman, een clarissenzuster, de bakker, de burgemeester zelf... Het was mij om het even geweest. Maar niet hij, onze lokale held, meer dan een idool: een rolmodel. Tasio was televisiearcheoloog, de man die triomfen vierde met een programma dat met elke uitzending alle kijkcijferrecords brak, auteur van geschiedenis- en mysteryboeken die binnen enkele weken uitverkocht waren, de meest charismatische en charmante man die Vitoria decennialang had voortgebracht.

Intelligent, woest aantrekkelijk volgens de unanieme mening van iedere vrouw en bovendien in tweevoud.

Jazeker, in tweevoud. We hadden er twee om uit te kiezen. Tasio had een eeneiige tweelingbroer, identiek tot aan de manier waarop hij zijn nagels knipte. Niet van elkaar te onderscheiden. Net als hij een optimist en een rokkenjager, van goede familie, vrolijk, goed opgevoed, wellevend... Met hun vierentwintig jaar werden ze aanbeden door heel Vitoria en lag er een toekomst voor hen open die meer dan glansrijk zou moeten zijn: briljant, glorieus.

Ignacio, Tasio's tweelingbroer, koos voor de paden van de rechtsorde. Hij ging bij de politie en groeide in die zware jaren uit tot de integerste man die we ooit in het korps hebben gehad. Niemand had kunnen denken dat hun verhaal zou aflopen zoals het is afgelopen. Het was allemaal te ellendig, te wreed.

Dat een broer het onweerlegbare bewijs vindt dat zijn tweeling-

broer de meest gezochte en beruchte seriemoordenaar van de democratie is, dat hij zelf de opdracht moet geven om hem te arresteren, hoewel ze tot dan toe even onafscheidelijk waren als een Siamese tweeling. Ignacio werd verkozen tot man van het jaar, een held die respect afdwong, de man die het lef had om te doen wat maar weinigen van ons zouden doen: zijn eigen vlees en bloed veroordelen tot een leven achter de tralies.

Dat bracht me op een verontrustende vraag: zowel *El Diario Alavés* als *El Correo Vitoriano*, onze twee lokale kranten en geduchte concurrenten van elkaar, besteedde de laatste tijd uitvoerig aandacht aan het nieuws dat Tasio Ortiz de Zárate binnen enkele weken zou vrijkomen voor een weekendverlof, na twintig jaar detentie. En nu, juist nu, moest de stad met de laagste criminaliteitscijfers in heel Noord-Spanje twee lijken noteren op het macabere scorebord van de statistieken?

Ik schudde mijn hoofd, alsof ik met dat gebaar de spookbeelden wilde afschudden. Ik dwong mezelf om de conclusies voor later te bewaren en me te concentreren op wat voor ons lag.

We betraden de pas gerestaureerde crypte en ik moest inderdaad mijn hoofd buigen vanwege de lage plafonds. De ruimte rook nog naar versgezaagd hout. Ik liep met een angstig voorgevoel over de grijze stenen platen, gepolijst, rechthoekig en zo perfect dat ze niets anders dan het werk konden zijn van een machine uit de eenentwintigste eeuw. Ze zagen er zo nieuw uit dat je bijna bang werd om ze vuil te maken. Twee robuuste zuilen voor ons torsten de last der eeuwen, de werkelijke fundamenten van deze oude kathedraal, die zich boog onder het gewicht.

Bij het zien van de twee levenloze lichamen kreeg ik braakneigingen. Maar ik hield me kranig.

Ik hield me kranig.

De technisch rechercheurs, met hun witte overalls en schoenhoezen, waren al enige tijd aan het werk op de plaats delict. Ze hadden schijnwerpers geplaatst om licht te werpen op de donkere crypte en zo te zien waren de foto's al klaar, want ik zag diverse sporen van metingen op de grond. Estíbaliz vroeg om een schets van de plaats delict en na die zorgvuldig bestudeerd te hebben, gaf ze hem aan mij.

‘Zeg dat ze geen twintig zijn, Estíbaliz,’ smeekte ik hardop.

Elke andere leeftijd, maar geen twintig.

De teller van de vorige seriemoordenaar stopte bij twee vijftienjarigen: vier paren, een meisje en een jongen, allebei naakt en ieder van hen met de handpalm liefkozend op de wang van de ander, in een onlogisch gebaar vol tederheid dat tot op de dag van vandaag niemand kon verklaren, omdat werd vastgesteld dat de slachtoffers elkaar in geen van de gevallen kenden. Ze hadden allemaal aan Álava gereleerde dubbele achternamen: López de Armentia, Fernández de Retana, Ruiz de Arcaute, García de Vicuña, Martínez de Guereñu...

In de dolmen La Chabola de la Hechicera, bij het Alavese stadje Elvillar, werden de levenloze lichamen aangetroffen van twee pasgeboren baby's. Kort daarna, op de archeologische vindplaats van de Keltiberische nederzetting La Hoya de Laguardia, een jongen en een meisje van vijf jaar oud. Hun handen troostten elkaar, hun blikken verdwaald in de lucht.

In de Zoutvallei van Añana, al sedert de Romeinse tijd een welvarend zoutwinningsgebied, werden de lijken aangetroffen van een jongen en een meisje van tien. Tegen de tijd dat de misdaden Vitoria bereikten en er een vijftienjarig meisje en een vijftienjarige jongen werden aangetroffen bij de ingang van de Middeleeuwse Muur, was de hysterie zo hoog opgelopen dat wij als twintigjarigen thuisbleven voor een spelletje kaart met onze grootouders. Niemand in Vitoria durfde nog vrij rond te lopen, behalve in een groep. Het was alsof de leeftijd van de slachtoffers voortschreed langs de tijdlijn van de geschiedenis van ons land. Allemaal heel archeologisch, heel Tasio.

Toen grepen ze hem in de kraag. Inspecteur Ignacio Ortiz de Zárate gaf het bevel tot de arrestatie van Tasio Ortiz de Zárate, de beroemdste en meest geliefde archeoloog van het land. Hij werd berecht, schuldig bevonden aan acht moorden en gevangengezet.

Daar stopte de oogst van Vitoriaanse kinderen.

De stem van mijn partner bracht me terug naar het heden. De forensisch pathologe, mevrouw Guevara, een magere, vijftigjarige vrouw met gladde rode wangen, stond zachtjes met rechter Olano te praten, een oudere man met brede schouders, een dikke buik en korte benen, die luisterde met één voet in de richting van de deur alsof hij wilde vluchten. Wij bleven op een afstandje staan wachten, zo te zien wilden ze niet gestoord worden.

‘Ze zijn nog niet geïdentificeerd,’ zei Estíbaliz op fluisterton. ‘We zijn de gegevens aan het vergelijken met aangiftes van vermiste personen. Maar allebei, de jongen en het meisje, zien eruit als twintigjarigen. Jij denkt toch hetzelfde als ik, Kraken?’

Zo nu en dan noemde ze me bij mijn bijnaam als tiener, het was een van die vertrouwelijkheden die mettertijd waren ontstaan.

‘Het is onmogelijk dat hier is gebeurd wat ik denk.’ Ik klemde mijn kaken stevig op elkaar.

‘Maar het is gebeurd.’

‘Dat weten we nog niet,’ bracht ik er koppig tegen in.

Ze zweeg.

‘Dat weten we nog niet,’ herhaalde ik, vooral om mezelf te overtuigen. ‘Laten we ons eerst concentreren op wat voor ons ligt. Straks, op het bureau en met het hoofd koel, bespreken we de conclusies, als je het goedvindt.’

‘Akkoord. Wat zie je?’

Ik liep naar de stoffelijke overschotten, knielde voor hen neer en reciteerde met zachte stem mijn gebed: ‘Hier eindigt jouw jacht, hier begint de mijne.’

‘Drie *eguzkilores*, zilverdistels, de bloemen van de zon,’ zei ik uiteindelijk. ‘Geplaatst tussen hun hoofden en aan weerszijden van hun voeten. De betekenis daarvan begrijp ik niet helemaal in dit scenario.’

De *eguzkilore* was een eeuwenoud beschermingssymbool in de Baskische cultuur, dat op de deuren van de boerenhoeves werd geplaatst om heksen en andere demonen te weren. In dit geval had de bloem weinig uitgehaald.

‘Nee, ik begrijp ook niet wat die hier doen.’ Estíbaliz hurkte naast mij neer. ‘Ik ga verder met de slachtoffers: een man en een vrouw, beiden van het blanke ras, beiden tussen de twintig en twintig plus jaar oud. Liggend op hun rug, naakt op de vloer van de kathedraal. Ze vertonen geen snijwonden, sporen van slagen of andere tekenen van geweld. Maar... kijk: ze hebben allebei een klein prikgaatje aan de zijkant van de hals. Van een injectie, zou ik zeggen.’

‘We zullen de toxicologische rapporten moeten afwachten,’ zei ik. ‘Er zullen monsters naar het Forensisch Laboratorium in Bilbao gestuurd moeten worden ter analyse, om hen te onderzoeken op geest-

verruimende middelen of psychofarmaca. Verder nog iets?’

‘Beide personen liggen met hun hand op de wang van de ander. De forensisch pathologe zal de gegevens moeten vaststellen maar aangezien de rigor mortis nog niet is ingetreden, neem ik aan dat ze niet langer dan een paar uur dood zijn,’ vulde ze aan. ‘Ik ga de technisch rechercheurs vragen om papieren zakken om hun handen te doen. Zo te zien hebben ze zich niet verzet, maar je weet maar nooit.’

‘Kom eens dichterbij,’ wenkte ik. ‘Ik ruik... benzine, geloof ik? Heel licht, maar ik zou zweren dat ze naar benzine of olie ruiken.’

‘Tjonge, wat heb jij een goede neus. Ik had het niet geroken,’ gaf ze toe nadat ze aan hun gezichten had gesnuffeld.

‘We moeten de doodsoorzaak nog achterhalen. Denk je dat ze ook nu weer vergiftigd zijn, net zoals bij de vorige misdaden? Heeft hij hen misschien benzine laten drinken?’

Ik wilde haar vraag beantwoorden nadat ik het gezicht van het meisje van dichtbij had bekeken. Haar van pijn vertrokken gezicht was verstijfd. Ze was een wrede dood gestorven, evenals de jongen. Ik bestudeerde het haar van de jongen. Het was kort aan de zijkan-ten, pas geknipt en zat aan de bovenkant nog steeds keurig in model, dankzij een dure kappersgel. Zo te zien verzorgde hij zichzelf goed. Ook de jonge vrouw was mooi en aantrekkelijk geweest. Ze had zorgvuldig bijgewerkte wenkbrauwen en een gave huid, geen sporen van acne, en behoorde zichtbaar tot de generatie die opgroeide met conditioner en schoonheidsbehandelingen.

Rijke kinderen, dacht ik. Net als toen. Maar ineens drong het tot me door dat we verkeerd bezig waren.

‘Estibaliz,’ zei ik om haar af te remmen, ‘we moeten resetten en opnieuw beginnen. In plaats van ons bezig te houden met het onderzoek naar de toedracht, zijn we meteen begonnen met de zaak te vergelijken met een ander misdaadscenario. Dat gaat niet, we moeten de zaak behandelen alsof hij uniek is. Vergelijkingen trekken is van later zorg.’

‘Maar ik ben bang dat dat precies is waar de moordenaar of de groep moordenaars op uit is. De encenering is identiek aan die van de andere misdaden. En als je me naar de slachtoffers vraagt, Kraken, durf ik te zweren dat ze aansluiten bij de reeks van twintig jaar geleden.’

‘Ja, maar er zijn verschillen. Ik denk niet dat de doodsoorzaak vergiftiging is. Hoewel de pers nooit heeft gelekt welk soort vergif het was. Ook denk ik niet dat de doodsoorzaak benzine-inname is. Dan zou de geur veel sterker zijn, het zou een grote hoeveelheid vergen en bovendien chemische brandwonden opleveren, waarvan geen enkel spoor is. Het is alsof ze met niet meer dan een of twee druppels in contact zijn geweest.’

Ik bracht mijn neus bij het gezicht van de jongen. Zijn gezicht was vertrokken in een vreemde grimas, zijn mond was gesloten met de lippen ietwat naar binnen getrokken, alsof hij erop beet.

Toen viel me iets op en bekeek ik ook het meisje van dichterbij.

‘Bij allebei was de mond dichtgeplakt met verpakkingstape, dat er in één ruk af is getrokken. Kijk maar.’

Inderdaad, onder de rechthoekige afdrukken van het tape waarmee de lippen waren afgeplakt, was het pigment ietwat donkerder getint en vertoonde de huid een lichte beschadiging. Toen, in de stilte van de stenen van de kerk, die ons vol ontzetting verwelkomden, meende ik iets te horen.

Een gezoem, niet hard maar wel irritant.

Ik gebaarde naar Estíbaliz om zich stil te houden en bracht mijn oor naar de jongen, op amper een centimeter van zijn gezicht. Wat was dat verdomme voor geluid? Ik sloot mijn ogen en concentreerde me alleen op het geluid, op de anomalie, om te lokaliseren waar het vandaan kwam, waar het zwakke gezoem intenser was. Ik raakte bijna het puntje van de neus van het slachtoffer, daalde af naar de mondkringspier en bereikte de lippen.

‘Heb je een pen bij je?’

Ze viste er een uit de achterzak van haar broek en gaf hem met een vragend gezicht aan mij. Ik stak het uiteinde van de pen in zijn mondhoek om die te openen, tot er onverhoeds een furieuze bijtevoorschijn kwam en ik achteroverviel.

‘Krijg nou wat, een bij!’ liet ik me ontvallen vanaf de grond.

Alle aanwezigen draaiden zich naar ons om en ik kreeg verwijtende blikken van de technisch rechercheurs omdat ik zo dicht bij de plaats delict was gevallen.

Estíbaliz reageerde behoorlijk snel en probeerde hem te vangen, maar het insect steeg hoog op en was binnen een paar seconden bui-

ten ons bereik, weggevlagen in de richting van de afgedekte ruïnes van het oude gehucht Gasteiz.

‘We moeten hem vangen!’ Mijn collega zocht hem met haar ogen in de grafkelder. ‘Het kan doorslaggevend zijn voor het onderzoek als dat het wapen van de misdaad is.’

‘Hem vangen? In een kerk van zesennegentig meter van de apsis naar de poort? En trek niet zo’n gezicht,’ vervolgde ik toen ik zag hoe ze naar me keek. ‘Als ik vrienden van buiten Vitoria op bezoek heb, neem ik hen altijd mee voor een rondleiding door de kathedraal.’

Estíbaliz zuchtte en boog zich opnieuw over de lichamen.

‘Oké, laten we die bij voor nu maar even vergeten. Zie jij tekenen van seksueel misbruik?’

‘Nee.’ Ik ging weer dichterbij zitten. ‘Op het eerste gezicht lijkt de vagina van het meisje intact. Maar laten we het de forensisch pathologe vragen, ik geloof dat ze klaar is met de rechter.’

‘Edelachtbare,’ zei Estíbaliz, waarbij ze het haar dat onder haar pet uitstak in een staartje draaide.

‘Goedenavond, bij wijze van spreken,’ groette rechter Olano ons. ‘Mijn secretaris zal u het onderzoeksverslag plaats delict doen toekomen ter ondertekening. Ik voor mij hou het voor gezien op een feestelijke dag als vandaag.’

‘Mijn idee,’ mompelde ik.

De rechter liep op een draffe de crypte uit en liet ons achter met de forensisch pathologe.

‘Is er biologisch materiaal aangetroffen, dokter?’ wilde ik weten.

‘We hebben zowel de lichamen als de plaats delict onderzocht met de CrimeScope,’ zei ze, wijzend op de forensische lichtbron. ‘Geen sporen van bloed. We hebben ook de Wood’s lamp ingezet om eventuele spermavlekken te detecteren, die er evenmin schijnen te zijn. Hoe dan ook, we moeten de resultaten van de autopsie afwachten, die zullen nauwkeuriger zijn. Het zal uiterst ingewikkeld worden, vrees ik. Kan ik u nog ergens mee helpen, inspecteurs?’

‘Nee, dokter, voorlopig niet.’ Estíbaliz nam afscheid met een glimlach. Zodra de forensisch pathologe buiten gehoorafstand was, wendde ze zich tot mij. ‘Oké, Unai, wat vind je van de encenering?’

‘Ze zijn naakt, dat is waar, en er kleeft een duidelijk seksueel aspect aan, ook om hen zo als een paartje neer te leggen met hun handen

in dat eigenaardige gebaar op elkaars wang, hoewel dit vermoedelijk post mortem is gebeurd, nadat de moordenaar hen hier heeft gebracht en de lichamen richtte naar...’

Ik haalde mijn mobiele telefoon uit mijn zak en opende de kompasapp. Ik hurkte neer en nam er de tijd voor, tot ik het zeker wist.

‘Ze zijn georiënteerd in de richting van de plek waar de zon opkomt bij de winterzonnwende.’

‘Vertaal dat even, alsjeblieft. Ik ben geen ziel van de natuur die zich in het weekend verenigt met Moeder Aarde, zoals jij.’

‘Alleen omdat ik in het weekend naar het dorp ga om mijn grootvader te helpen op het veld, roep ik nog geen natuurkrachten aan, zeg. Als jij een viereennegentigjarige grootouder had die vastbesloten was om niet met pensioen te gaan, weet ik zeker dat jij hetzelfde zou doen. En om je vraag te beantwoorden: de lichamen zijn gericht naar het noordwesten.’

Net als de eerste dubbele misdaad in de dolmen, dacht ik bezorgd. Dat was wel uitgelekt. Maar ik hield mijn mond.

Ik wilde mezelf niet tegenspreken, Estíbaliz mocht niet merken dat ik de zaak bleef vergelijken met de gruwelen uit onze puberteit, ondanks mijn pogingen om deze moorden daar los van te zien. Net als zij, waarschijnlijk.

Hoe het ook zij, vanbinnen huiverde ik. Ik kon niet uit mijn hoofd zetten dat ik dezelfde zuurstof inademde als de moordenaar. Dat een paar uur daarvoor een schoft met een onbehandelde psychopathische stoornis op dezelfde plek had gestaan als ik nu, en ik keek naar de ingekapselde lucht van de kathedraal alsof hij zichtbare sporen had achtergelaten in het niets. Ik kende zijn bewegingen, ik zag ze door mijn hoofd flitsen. Hoe hij de lichamen had verplaatst, hoe hij ze in de crypte had neergelegd zonder sporen achter te laten. Ik wist het nu al, hij werkte uiterst zorgvuldig en deed dit niet voor het eerst.

Dit vertoon had ik eerder gezien.

Het enige wat nog ontbrak was zijn gezicht, want ik weigerde te geloven dat de oplossing zo eenvoudig en zo onmogelijk was dat die pal voor mijn neus lag: een raadsel dat al was opgelost voordat het goed en wel was geformuleerd.

Estíbaliz keek me aandachtig aan en wachtte tot ik uit de mentale

spiraal kwam waarin ik mezelf zo nu en dan verloor. Ze kende me goed en respecteerde mijn stiltes en mijn rituelen.

Uiteindelijk kwam ik overeind; we keken elkaar aan en ik wist dat we al tien jaar ouder waren geworden dan de twee rechercheurs die een halfuur eerder deze kerk waren binnengestapt.

‘Oké, Unai, wat heeft dat profilerbrein van je te melden?’

‘Degene die dit heeft gedaan heeft het profiel van een georganiseerde moordenaar. Het betreft geen spontane agressie, ik durf te wedden dat hij de slachtoffers niet kende, hij heeft hen ontmenselijkt. Bovendien is er sprake van een totale en absolute controle over de encenering. Maar wat me de meeste zorgen baart, Estíbaliz, is de onthutsende afwezigheid van sporen of andere resten. Dat komt overeen met het profiel, de moordenaar heeft een bijna professioneel forensisch geweten, wat uiterst zorgwekkend is.’

‘En verder?’ drong ze aan, wetend dat ik nog niet klaar was, dat ik hardop nadacht in haar bijzijn. Zo deden we het altijd, onze gedachten stroomden beter op die manier.

‘De slachtoffers hebben hun ogen open, dus er is geen sprake van spijt of medelijden van de kant van de moordenaar. Dat is een ernstig psychopathische karaktertrek,’ besloot ik.

‘Heb je geen gemengde eigenschappen gezien?’

‘Nee, hij heeft geen enkele eigenschap van een gedesorganiseerde moordenaar. Weet je hoe ongewoon dat is? Gedesorganiseerde daders laten veelal een plaats delict achter die wordt gekenmerkt door bruut, explosief geweld. Dat gaat vaak gepaard met aanvallen op het gelaat, verminkte gezichten en klappen met toevallige wapens, zoals stokken of stenen. Dit is anders, deze man is niet psychotisch, eerder een psychopaat of een sociopaat: een minutieus planner, evenwel zonder psychische problemen, dus hopelijk kan hij niet ontoerekeningsvatbaar worden verklaard. Wat ik bedenkelijk vind, is het type wapen dat hij heeft gebruikt, als dat zo is: bijen? Het is een fetisjistisch wapen.’

‘Voorwerpen die meestal geen wapens zijn, maar die voor hem een speciale betekenis hebben,’ dacht Esti hardop.

‘Ik vrees van wel,’ bevestigde ik. ‘We moeten achterhalen welk vergif de moordenaar twintig jaar geleden heeft gebruikt. We zullen de oude rapporten opvragen zodra we op het bureau zijn. Hoe dan ook,

als we ervan uitgaan dat deze moorden een voortzetting zijn van de reeks van vier misdaden in 1996, hebben we het over een cooling-offperiode van twee decennia. Bij georganiseerde seriemoordenaars is het zo: hoe langer de cooling-offperiode, hoe rustiger de persoonlijkheid van de psychopaat, maar statistisch gezien gaat het meestal slechts om enkele weken of maanden. Heb je enig idee waar we voor staan als we worden geconfronteerd met een moordenaar met een cooling-offperiode van twintig jaar?’

‘Zeg jij het maar, Unai. Zeg het maar hardop. Omdat heel Vitoria zich dat zal afvragen zodra dit in het hele land trending topic wordt en dat is binnen een paar uur. En we moeten onze antwoorden paraat hebben als de pers dadelijk op de stoep staat.’

Ik zuchtte.

‘Akkoord. Ik zal de juiste vragen stellen, eens zien of dat lukt.’

‘Vooruit met de geit.’

En op dat moment kwam het besef, het daalde op me neer als een zwarte vlinder. Het was een stelligheid, ik wist het: als ik een kristallen bol had gehad, een middel om de toekomst te zien, als ik had geweten dat het aan mij zou zijn om deze zaak op te lossen, zou ik er nooit voor gekozen hebben om bij Moordzaken te gaan werken.

Zo duidelijk was het, zo helder als glas.

Dan was ik in Villaverde gebleven om tarwe te kweken met mijn grootvader.

Omdat ik hier niet mee geconfronteerd wilde worden. Niet met dit. Met elke andere zaak... ja. Ik was er mentaal op ingesteld, had me jarenlang voorbereid en was er tot nu toe goed uit gekomen. Goede statistieken, lastige zaken binnen redelijke tijd opgelost, felicitaties en schouderklopjes van superieuren. Maar niet dit, niet als Tasio Ortiz de Zárate erbij betrokken was.

Maar ik moest het onder woorden brengen, het concreet maken, omdat het geen irritant gezoem boven onze hoofden mocht blijven.

Goed dan, dacht ik. Ik zal het zeggen.

‘Hoe kon Tasio in godsnaam opnieuw een dubbele moord plegen, twintig jaar later en op dezelfde manier, terwijl hij opgesloten zit in de Zaballa-gevangenis? Kan iemand, hoe demonisch ook, op twee plaatsen tegelijk zijn?’

2

Los Arquillos

Wat mij fascineerde was de eigenaardige symmetrie van de gebeurtenissen. Twee slachtoffers, met leeftijden die eindigden op nul of op vijf... Een identieke tweeling, moordenaar en politiemann. Dat de misdaden stopten nadat Tasio achter de tralies was beland en hervat werden toen hij op het punt stond vrij te komen.

Het fascineerde me en het hield me uit de slaap, moet ik bekennen.

Ik stond om zes uur op, wetend dat ik toch geen oog meer dicht zou doen. Deels omdat het feest van de Día del Blusa onverminderd doorging onder mijn houten balkon op het Plaza de la Virgen Blanca alsof er geen morgen bestond. En deels omdat ik vermoedde dat het een lastige dag zou worden: omgaan met de pers, luisteren naar de richtlijnen van hoofdcommissaris Medina... Het zou een lange dag op het bureau worden en ik moest even de frisse lucht in voordat ik mijn schouders eronder zou zetten.

Ik trok mijn hardloopschoenen aan en draafde de trap af naar de portiek die mij scheidde van het hart van Vitoria. Een paar jaar geleden had ik een appartement in het centrum weten te bemachtigen tegen een mooie huurprijs. Een vriendin van me die bij Perales werkte, dé onroerendgoedmakelaar van de stad, stond bij me in het krijt nadat ik spoed had gezet achter de afwikkeling van een straatverbod voor haar al te opdringerige ex-vriend. Een stuk ellende in alle opzichten.

Begoña was me meer dan dankbaar en ze wist dat ik op zoek was naar een appartement na wat er met Paula en mijn kinderen was gebeurd, dus bood ze me dit buitenkansje aan voordat de foto's in de etalage werden gezet: een recent gerenoveerde studio. Stokoude burenen, lieve mensen maar zo doof als kwartels. Op de derde etage met een schitterend uitzicht, maar zonder lift. Enkel en alleen voor mij,

zonder ruimte om het met iemand anders te delen, dus helemaal perfect.

Op het trottoir trok ik een sprint, zigzaggend tussen de horden mensen die op weg waren naar huis, bijna in processie. De gesprekken doofden, de stappen vielen zwaar, iemand liep te zwalken bij de ingang van de Zapatería, met een sleutel in zijn hand.

Om de drukte te ontwijken zocht ik de straten op waar het rustiger zou zijn. Ik verliet het plein via de Calle de la Diputación, sloeg Siervas de Jesús in en rondde de hele amandelvormige stadskern tot ik een halfuur later, opgefrist en met een helder hoofd, terugkeerde via de Cuesta de San Francisco, langs Los Arquillos... en daar was ze, de mysterieuze hardloopster die ik de afgelopen week vrijwel elke ochtend was tegengekomen. De enige die maf of gemotiveerd genoeg was om net als ik al om zes uur 's morgens te gaan hardlopen.

Ze meed de nauwe steegjes, bleef uit de schaduwen, rende altijd over het midden van de trottoirs, leek zich van straatlantaarn naar straatlantaarn te bewegen en droeg een fluitje dat zichtbaar om haar hals hing. Een voorzichtige tante. Meer dan dat, ze was zich overbewust van de gevaren. Of ze was eerder aangevallen, of ze was bang om aangevallen te worden. En ze ging bijna elke dag van de week voor zonsopgang hardlopen.

Ik hield mijn pas in toen ik het laatste deel van de arcade had bereikt, om te voorkomen dat ze zou denken dat ik haar volgde. Ik wilde haar niet bang maken, ik was geen stalker, hoewel deze vrouw, altijd met haar lange, donkere haar in een vlecht en een rare pet op, me meer intrigeerde dan ik wilde toegeven. Ik raakte afgeleid door een gigantische poster aan de muur, waarop de musical *Moby Dick* werd aangekondigd in het Teatro Principal.

‘Noem mij Ismaël,’ dacht ik, toen de eerste zin van de roman bij me opkwam: ‘Een paar jaar geleden (maakt niet uit hoe lang precies) toen ik weinig of geen geld in mijn knip had en niets aan wal wat mij bijzonder boeide, kwam ik op het idee een beetje te gaan varen en het waterige deel van de wereld te bekijken. Dat is mijn manier om het chagrijn te verdrijven en de bloedsomloop te prikkelen.’

Tot mijn verbazing was zij degene die het ijs brak en mijn gedachtegang onderbrak. Ze hield haar pas in bij de esplanade voor de ingang van de San Miguel-kerk, stopte bij het bronzen standbeeld

van Celedón en legde één been op de reling om te stretchen.

Ik passeerde haar voorlangs en deed uit beleefdheid net of ik haar niet had gezien, maar zij keek op.

‘Ga je niet stappen op een dag als vandaag?’ vroeg ze lachend, met een zuivere energie die me trof en maakte dat ik bleef staan. ‘Of je bent geen echte *Blusa*, of je bent te dol op hardlopen.’

Je moest eens weten, zweeg ik.

‘Noch het een, noch het ander, vrees ik,’ antwoordde ik, zonder te veel kleur te bekennen. ‘Of misschien allebei.’

Ik had haar nog nooit van voren gezien, in elk geval niet goed. Ze had een smal gezicht met een vriendelijke oogopslag, maar de kleur van haar ogen was onmogelijk te bepalen in het zwakke licht van de straatlantaarn. Vrij lang, met een erg lichte huid. Leuk, aantrekkelijk. Dat alles, maar tegelijkertijd afstandelijk.

‘En jij dan?’ wilde ik weten zonder dichterbij te komen. ‘Vind je het leuk om het net anders te doen dan de rest van de wereld?’

‘Of misschien is dit het enige moment van de dag dat ik aan mezelf kan besteden.’

Dus je hebt een gezin om voor te zorgen of een drukke baan. Mogelijk van ’s morgens vroeg tot ’s avonds laat. Veel overuren, een verantwoordelijke functie, concludeerde ik bij mezelf.

‘Ik ben blij dat ik geen bedreigde soort ben,’ antwoordde ik.

Ze glimlachte en kwam naar me toe om zich voor te stellen.

‘Ik ben... Blanca.’

Een aarzeling van twee seconden en een razendsnelle blik op de nis van de Virgen Blanca, waar we pal voor stonden. Te lang om te beslissen wat je eigen naam is. Waarom lieg je tegen me?

‘En jij?’ vroeg ze.

Noem mij Ismaël.

‘Ismaël.’

‘Ismaël... oké. Prettig kennis te maken, Ismaël. Als je even maf bent als ik om elke ochtend op dit uur op te staan en te gaan hardlopen, zullen we elkaar wel vaker tegenkomen,’ zei Blanca voordat ze haar lichte draf hervatte en de trappen nam naar beneden.

Ik bleef naast Celedón staan en zag haar mijn portiek passeren en doorlopen in de richting van park La Florida.

Twee uur later fietste ik naar mijn kantoor in de wijk Lakua, waar het nieuwe hoofdbureau van politie was gevestigd in een imposant betonnen gebouw. Ik maakte het fietsslot vast aan een van de hekken rondom de parkeerplaats en haalde diep adem voordat ik naar binnen ging.

Wat zou de dag mij brengen, met welke gedachte zou ik die nacht inslapen?

‘Concentreer je gewoon op wat je vandaag tegenkomt, alles komt goed,’ probeerde ik mezelf moed in te spreken, zonder ook maar een woord te geloven van wat ik tegen mezelf zei.

Ik nam de trap naar de tweede verdieping, schoof achter mijn computer en begon alle gegevens te verzamelen en mijn ideeën te ordenen. Het was hoofdcommissaris Medina, een man met zware donkere wenkbrauwen en een woeste witte baard – soms streng, altijd sympathiek – die na twee harde tikken op de deur mijn kantoor binnenviel.

‘Goedemorgen, inspecteur Ayala. Hebt u de kranten van vandaag al gelezen?’

‘Ik ben er nog niet aan toegekomen, commissaris. Is de oorlog losgebarsten?’

‘Ik ben bang van wel.’ Hij zuchtte en wierp me een exemplaar van *El Diario Alavés* toe. ‘Iemand heeft zijn mond voorbijgepraat over de vondst van de stoffelijke overschotten in de Oude Kathedraal. Ze hebben gisteravond meteen een speciale editie uitgebracht.’

‘Gisteravond al? Op papier?’ vroeg ik verbluft. ‘Maar een extra editie op papier komt toch nooit meer voor? Voor zover ik weet, wordt tegenwoordig alles wat niet in de ochtendeditie is gepubliceerd bijgewerkt in de digitale versie van de krant.’

‘Precies, ja. Dat geeft ons een idee van de aandacht die *El Diario Alavés* aan deze zaak wil besteden. Niet zo vreemd, eigenlijk. Er werd sinds twaalf uur vannacht over niets anders meer gesproken in de straten van Vitoria. Ik ben al gebeld door een tiental radiostations en verscheidene nationale televisiezenders. Iedereen wil alles weten, iedereen wil meer details. Kom naar mijn kantoor, inspecteur Gauna zit al op ons te wachten. Vandaag treedt commissaris Díaz de Salvatierra in dienst, zij krijgt de leiding over dit onderzoek. We hoopten natuurlijk allemaal dat haar eerste werkdag rustiger zou verlopen,

maar de actualiteit is de baas, zoals de journalisten zeggen. Loopt u met me mee?’

Ik knikte, terwijl ik vluchtig de krantenkop las: TWEE JONGEREN DOOD AANGETROFFEN IN OUDE KATHEDRAAL.

Ik slaakte een zucht van opluchting. De kop was redelijk beschaafd en de toon verrassend neutraal, ver verwijderd van de strijd om de krantenkoppen waarin de krant in het verleden verstrikt was geraakt met zijn eeuwige rivaal, *El Correo Vitoriano*.

Ik ging het kantoor binnen, dat, ietwat voorspelbaar, moet ik toegeven, wanden had van gelamineerd hout. Nieuwe benoemingen vielen altijd onder staatsgeheim, het was zinloos om te proberen voor die tijd iets te achterhalen. De superieuren zwegen als het graf en het gebeurde zelden dat de hogere ambtenaren die in functie kwamen bekenden waren; meestal waren ze afkomstig van andere politiebureaus. Estíbaliz zat in uniform achter de gigantische vergadertafel. Bij het zien van de nieuwe commissaris wist ik heel even niet hoe ik moest reageren.

‘Commissaris Alba Díaz de Salvatierra, mag ik u voorstellen aan inspecteur Unai López de Ayala.’

En daar, recht voor mijn neus, stak een elegante vrouw in een colbert me glimlachend de hand toe en deed alsof ze me voor het eerst zag, ook al wisten we allebei dat het anders lag. Want voor me stond de vrouw die ik die ochtend had ontmoet, de vrouw die zich had voorgesteld als Blanca.

‘Commissaris,’ zei ik op de meest neutrale toon die ik kon opbrengen. ‘Welkom in Vitoria. Ik hoop dat u het naar uw zin zult hebben bij ons.’

Ze hield mijn blik een halve tiende van een seconde langer vast dan nodig was, toverde een hartelijke glimlach tevoorschijn en drukte in minder dan vijf uur die dag voor de tweede keer mijn hand.

‘Prettig kennis te maken, inspecteur Ayala. Ik vrees dat we meteen aan de slag moeten met een spoedvergadering.’

Hoofdcommissaris Medina stak meteen van wal: ‘Inspecteur Gauña, is het verslag plaats delict van de technische recherche al binnen?’

‘Jazeker.’ Estíbaliz ging staan en gaf ons alle drie een afschrift. ‘Ik

zal het kort voor u samenvatten: de moordenaar of moordenaars hebben geen enkel spoor achtergelaten, geen enkele vingerafdruk of afdruk van een handpalm, hoewel men alles in het werk heeft gesteld om dactyloscopische sporen te vinden met alle mogelijke middelen die ze konden toepassen, gezien het donkere en poreuze oppervlak van de stenen in de crypte, van metallische poeders tot ninhydrine. Sporen van schoenafdrukken zijn er evenmin. De slachtoffers waren slechts een paar uur dood toen ze in de crypte van de kathedraal werden achtergelaten. Er zijn geen tekenen van seksueel misbruik of verzet van de kant van de slachtoffers. Waar we wel op kunnen vooruitlopen, in afwachting van de autopsies die vandaag worden uitgevoerd, is dat de mogelijke doodsoorzaak verstikking was, veroorzaakt door meerdere bijensteken in de keel van de slachtoffers.’

‘Bijen?’ herhaalde de commissaris. ‘Hoe zijn die daar terechtgekomen?’

‘Inspecteur Ayala en ik vonden aanwijzingen dat de mond van beide slachtoffers dichtgeplakt was geweest met tape. Ik denk dat de moordenaar de bijen in hun mond heeft gestopt, om die vervolgens dicht te plakken. Bovendien was er een lichte olie- of benzinelucht te bespeuren bij de gezichten van de slachtoffers. Die geur wekt de woede op van bijen, dus de moordenaar was erop uit dat ze hen in de keel zouden steken. Door de zwelling die daardoor ontstond in de slijmvliezen raakten de luchtwegen verstopt en dat moet de dood hebben veroorzaakt, hoewel hij daarvoor ook hun neus moest bedekken. Ik ben bang dat het een zeer pijnlijke dood moet zijn geweest.’

Ik keek naar de commissaris: ze klemde in een onwillekeurig gebaar haar kaken op elkaar en trok haar gezicht toen weer in de plooi.

‘Zijn de slachtoffers al geïdentificeerd?’ vroeg ze, terwijl ze een donkere lok haar uit haar gezicht streek.

‘Daar wilde ik net over beginnen. We zijn de gegevens aan het vergelijken met aangiftes van vermiste personen in Vitoria en omstreken van de afgelopen dagen. En tot gistermiddag waren er geen meldingen van recente vermissingen, maar de krantenkop van gisteravond heeft een aanzuigende werking, die, als u mij toestaat op de zaken vooruit te lopen, in de loop van de ochtend zal stijgen en aan het eind van de dag zal dalen.’

‘Dat begrijp ik niet.’

‘Ik zal het uitleggen, commissaris,’ vervolgde Estíbaliz. ‘De ouders hebben gisteravond in de krant gelezen dat er twee doden zijn aangetroffen in de Oude Kathedraal, een jongen en een meisje. Deze afgelopen nacht was de vooravond van de Día del Blusa. De meeste jongeren van rond de twintig waren de hort op en zijn vannacht niet thuisgekomen. Het is elf uur in de ochtend. De ouders zijn in alle staten en hebben hen gebeld of berichten achtergelaten op hun mobiele telefoons, maar ze reageren niet. Het is heel normaal dat jongens en meisjes ’s nachts hun mobiele telefoon uitzetten of domweg niet reageren op hun ouders, om vervolgens te beweren dat ze geen bereik hadden of dat de batterij bijna leeg was. Het politiebureau aan de Calle Olaguibel zit op dit moment vol met bezorgde ouders die hun kinderen niet kunnen vinden. Dat is helaas gebruikelijk in deze gevallen. Bij het drama in de Madrid Arena gebeurde hetzelfde. De hulplijnen kunnen het bijna niet aan. Tot vijf minuten geleden telden we bijna driehonderd telefoontjes van ouders die hun kinderen wilden opgeven als vermist. Die kunnen we officieel echter pas in behandeling nemen nadat er vierentwintig uur is verstreken. De overgrote meerderheid kreeg het nieuws bij het ontbijt en belt ons dodelijk ongerust, omdat hun kinderen nog niet zijn teruggekeerd na het stappen. In de loop van de ochtend komen ze vanzelf thuis en de meeste ouders zullen niet terugbellen om ons te vertellen dat alles in orde is, die zijn gewoon zo opgelucht dat ze de zaak zo snel mogelijk willen vergeten.’

‘Dat geeft de moordenaar of moordenaars een kostbare voorsprong,’ dacht ik hardop. ‘Het was geen toeval dat hij hen vermoorde aan de vooravond van de Día del Blusa. Ik denk dat dit precies is waar hij op uit was: ons voorblijven. En ik denk ook dat hij uit was op het massahysterie-effect na het feest.’

‘Eerste indrukken?’ polste de commissaris.

‘Ze zijn erg klein,’ bracht ik naar voren.

‘Pardon?’

‘De twee slachtoffers. Allebei klein van stuk. En slank,’ verklaarde ik.

‘Maakt dat iets uit?’ vroeg commissaris Díaz de Salvatierra geïnteresseerd. ‘Waarom meldt u dat, Ayala?’

‘Omdat we, als we het over de moordenaar hebben, er steeds van uitgaan dat het een man is. Maar voorlopig zou ik een vrouw niet uitsluiten, want zeker als ze lang en sterk is zou ze hen een voor een hebben kunnen doden. Tot dusver waren de slachtoffers baby’s of kinderen van vijf, tien en vijftien jaar en nu, als onze vermoedens worden bevestigd, twee jongeren van twintig. Niet erg lang, niet erg sterk. Waardoor het nog steeds mogelijk is dat er een vrouw achter zit. Als de moorden voortduren, kan het interessant zijn om de lengte en het postuur van de volgende slachtoffers in de gaten te houden.’

‘De volgende slachtoffers...’ herhaalde de commissaris. ‘Bent u er zo zeker van dat dit opnieuw zal gebeuren?’

‘O, kom op!’ Ik stond geagiteerd op. ‘Laten we ophouden met doen alsof deze misdaad op zichzelf staat. Daarmee geven we de dader een voorsprong. We moeten accepteren dat deze misdaad expliciet verwijst naar de moorden van twintig jaar geleden. Het is zinloos om helemaal vanaf nul te beginnen. Het is weer begonnen. Het gaat door. Ik zou willen adviseren om alle inwoners van vijftwintig jaar oud met een dubbele Alavese achternaam te waarschuwen. We kunnen geen voorzieningen treffen om vijfduizend jongeren te beschermen, maar we kunnen wel veiligheidsinstructies geven. Ga niet alleen de straat op, loop in het donker nooit alleen naar huis, zorg altijd voor gezelschap. Vermijd donkere portieken, ga in het weekend niet in je eentje de bergen in. We hebben geen idee waar hij of zij ze grijpt of kidnapt voordat ze worden gedood. We moeten proberen het hem of haar zo moeilijk mogelijk te maken.’

Alba ging pal voor me staan, met haar armen gekruist.

‘Dat gaan we niet doen,’ zei ze afgemeten.

‘Wat?’ vroeg ik ongelovig.

‘We gaan de inwoners niet banger maken dan ze al zijn.’ Ze schudde haar hoofd, met een kalmte die me irriteerde. ‘Als we deze zelfbeschermingstips publiceren, raakt de stad in paniek en zal het erg moeilijk voor ons zijn om te werken. Ik wil niet dat er chaos ontstaat.’

‘De chaos is al ontstaan, die heeft hij teweeggebracht, de moordenaar. Wilt u mij vertellen, commissaris, dat het op dit moment, op de dag van vandaag, niet de hoogste prioriteit heeft om te proberen de volgende meer dan waarschijnlijke moord op een man en een vrouw van vijftwintig jaar te voorkomen?’

Daar ging het om, om hem in de kraag te vatten voordat hij opnieuw zou toeslaan. Daar ging het om. Maar ik keek naar hen drieën en zag een vreemde blik in hun ogen, alsof ik had geschreeuwd. Misschien had ik dat ook wel gedaan, ik weet het niet.

Op dat moment kwam Pancorbo binnen, een oudgediende bij ons, krabbend aan zijn glimmende kale kop met een wirwar van grijze haren eromheen. Hij fluisterde de hoofdcommissaris iets in het oor en wierp ons een bezorgde blik toe, waarna hij de deur weer achter zich sloot en even rustig verdween als hij was binnengekomen.

Hoofdcommissaris Medina kneep met zijn vingers tussen zijn krachtige wenkbrauwen en sloot heel even zijn ogen.

‘Staan uw computers aan?’ vroeg hij.

Estíbaliz en ik haalden verwonderd onze schouders op.

‘Ja, allicht,’ zei ze.

‘Ga onmiddellijk naar uw kantoor, verlaat het intranet en schakel de computer uit. Ook de internetverbinding op uw mobiele telefoon. De computers van dit politiebureau zijn gehackt.’

Ik vloog naar mijn kantoor, sloot alle documenten waarin ik mijn eerste indrukken over de zaak van de Oude Kathedraal had verzameld en was net bezig om mijn e-mailaccount af te sluiten toen ik een nieuw ongelezen bericht zag staan van een afzender die het bloed in mijn aderen deed stollen: Fromjail, of vertaald uit het Engels: vanuit de gevangenis.

Ik weet dat ik de opdracht had gekregen om geen nieuwe berichten te openen, ik weet dat het riskant was. Ik weet dat...

Ik opende het. Het was een kort bericht, dat me vastnagelde aan mijn stoel:

Kraken:

Jij en ik kunnen een team vormen in de jacht op de moordenaar. Kom vandaag nog naar me toe. Dit is dringend en je weet het. Hij gaat hiermee door.

Met al mijn respect voor je onderzoeksmethoden,

Tasio